

УИЛЯМ НОЛЪН СЛУЖИТЕЛЯТ НА КОРАБА

Превод от английски: Олга Димитрова, 1989

chitanka.info

Той прекрачи прага на слабо осветения отсек и спря, като се облегна на вратата. В мекия полумрак лъхаше на желязо, алуминий и мед. Равномерно блещукаха скалите на уредите. „Господи, колко е хубаво тук!“ — помисли той, като пое дълбоко въздух и стисна юмруци. Стоеше в ласкавата привична тъмнина, затворил очи, а в главата му кръжеше една-единствена мисъл: ето го моето място... ето на какво принадлежа безрезервно — телом и духом... аз, Норман Джером Холандер, Служителят на Кораба.

Вдигна клепачи — очите му привикнаха с мрака. Пред него мигаше и преливаше стена от разноцветни лампички, равномерно подскачаха стрелките на кръглите циферблати, тихичко жужаха апаратите, които обуздаваха гигантската мощ на Кораба, водейки го през космическите простори натам, където...

Норман Холандер изруга и се удари по челото. Не искаше да мисли накъде се отправя Корабът. Всичко беше ужасно несправедливо. Но сигурно по същия начин мисли всеки Служител, попаднал в подобна ситуация — опомни се той. На всеки му идват едни и същи тъжни мисли и всеки проклина безсърдечната машина с нейните категорични заключения.

Той бавно се приближи към проблясващото табло и се отпусна в мекото щурманско кресло. Наоколо огромен и всемогъщ дишаше Корабът. Реакторът, дълбоко скрит в ръбеста броня, едва доловимо вибрираше и Норман Холандер усещаше вибрацията с всеки свой нерв, с всеки мускул. Тихичко бръмчаха уредите, въртяха се и потракваха колелцата на механизмите, пееха проводниците. Корабът живееше свой живот, само че той, Холандер, вече не беше част от него. Той беше просто пътник. И се отправяше към крайната цел на пътя, която така не искаше да стигне.

Холандер въздъхна и извади от джоба си тънка метална пластинка. За да прочете написаното на нея, не му трябваше светлина. Думите се бяха врязали дълбоко в паметта му. За да останат там завинаги.

„Резултат от теста A176X:

29 юни 2163 година

Операционен статус:

негоден“

Сребърните игли проникнаха във вените му. Електронните уреди измериха ритъма на сърцето, състоянието на слуха, кръвното налягане, бързината на реакциите. Тялото му беше придирчиво изследвано в търсене на най-малко отклонение от нормите. И повредата беше намерена, присъдата беше произнесена. Негоден. Само една дума, от която той толкова се страхуваше, дума, която означаваше, че работата му е приключила, че от днес нататък той вече не е част от Кораба и не може да му служи. През всичките тези осемдесет и пет години, докато Корабът скиташе из Космоса, кръжеше над непознати светове и събираше богатите руди на чужди планети, Норман Холандер грижливо го ръководеше със собствени усилия, със своите ръце той оживяваше металните пипала, с които Корабът вземаше проби от непознати скали. Това беше Кораб-столетник, специално конструиран и сглобен така, че в продължение на цял век да странства из Космоса и постепенно да попълва огромните си складове с руда и горива. И чак след това да се върне у дома. Изключение беше възможно само ако...

Ако Служителят се повреди преди него, завърши мисълта си Холандер. Ако преди края на установения срок Корабът признае своя Служител за негоден, неспособен да изпълнява повече функциите си, тогава той ще го отхвърли, ще го върне на Земята.

Холандер беше на сто и пет години, а според земните мерки — на средна възраст. Само че за Космоса беше вече стар. В идеалния случай той би могъл да остане с Кораба още петнадесет безценни години. Но човешката немощ му изигра лоша шега. Холандер се наведе, вглеждайки се в собственото си отражение в кръглото стъкло на уреда. Лицето му съвсем не беше старо. Мъжествено, сурово, но не и старо. Науката запази младостта му, но дори нейните чудеса бяха безсилни да го направят съвършен. Такъв, какъвто е Корабът. И затова Корабът го връщаше у дома.

Не, не вкъщи. Моят дом е там, където е Корабът. За него, само за него са ме родили и отгледали. Земята не е нищо повече от една точка във Вселената. За нея имам само смътни спомени. Точно след четиридесет и осем часа ще стигна до мястото, което за всички тези

години стана за мен толкова чуждо, колкото и всички други светове, които съм посетил. Не, не е дом.

— Кога да го чакаме? — попита доктор Барак.

— Утре сутринта — отвърна неговият асистент Дейвид Милър и разгърна на масата разписанието на полетите.

Барак вдигна очи от разписанието и срещна студения поглед на Милър.

— Господи, направи така, че поне този път да ни провърви. Вашите хора готови ли са?

Милър кимна.

— Ще го следят от мига на приземяването му. Лично аз не си правя илюзии. Вероятно схемата винаги е една и съща.

— Схемата може да се разчупи. Това е главната цел на работата ни. Както обикновено, аз ще чакам съобщения на всеки час. Имаме още много да учим, но всеки път решението става по-близо. Откъде да знаем — може би този път ще спечелим?

— Аз не бих се надявал.

Холандер лежеше в леглото на една страна и гледаше как на тъмното нощно небе зад прозореца заблестяха първите звезди. Те го зовяха при себе си. Казваха му, че планетата на име Земя не е неговото място във Вселената. Звездите го разбираха. И никой друг в този задушен свят. Никой друг.

Е, разбира се, тук правеха всичко възможно, за да се почувства у дома си. Предоставиха му съвременна вила, обзаведена с всевъзможни предмети от електронния уют, напълниха цял шкаф с различни дрехи, в гаража го чакаше ракетомобил последен модел — и всичко това от благодарното правителство. Бяха му дали всичко. Всичко, освен възможността да се върне назад.

Роднините му също се стараеха много. Толкова им се искаше той да повярва, че са го чакали, че се радват на завръщането му, че той е пълноправен член на семейството, тяхна плът и кръв. Но въпреки това родителите му си оставаха чужди за него. За последен път той ги бе виждал, когато беше седемнадесетгодишен младеж. Сега те бяха

усмихващи се, радушни, но напълно непознати хора, към които той не изпитваше никакви чувства.

В мига, когато краката му за пръв път докоснаха земята, той започна да мрази. Мразеше приветстващата го тълпа, мразеше къщата, колата, дрехите... Понякога усещаше прилив на омраза дори към майка си и баща си. Те също бяха част от обществото, което му беше отнело Космоса. Чувстваше се излъган, хванат в капан от всички тези усмихващи се хора, които му стискаха ръката, разказваха какъв герой е той и колко благородно е от негова страна да служи толкова години „там“ в самота. Тези хора го награждаваха с ордени, произнасяха речи в негова чест, а той всеки път изпитваше желание да ги прати по дяволите, да плисне в лицата им обидата си за това, което направиха с него.

Холандер често мислеше за Служителите, които би трябвало да са се завърнали преди него. Такива сигурно има поне няколко десетки. Но явно никой нищо не знаеше за тях. Нямахше дори свидетелства някой да се е връщал на Земята. Нима той наистина беше единственият, който е успял да надживее полета? Когато питаше за другите Служители, хората само вдигаха рамене. Не, казваха му те, други не е имало. Той зададе същия въпрос и на родителите си, но и те не знаеха нищо за съдбата на Служителите. И в техните отговори Холандер усети някаква неловкост и нотка на вина.

Първият месец се превърна за него в кошмар.

На петия ден след завръщането си той наби на улицата един човек. Оня си беше позволил да се изкаже оскърбително за Корабите и за тези, които им служат. Подигравателният тон в гласа му и досега звучеше в ушите на Норман: „Трябва да си побъркан, за да се мотаеш толкова години насам-натам в онези консервени кутии. Та всички вие сте просто психопати!“ И тогава Холандер го свали с един удар на земята. И навярно щеше да го разкъса на части, ако не ги бяха разтървали навреме.

Глупак! Холандер почувства, че вълна от ярост преминава по тялото му.

В средата на втората седмица той отиде в Психиатричния център и позволи да го прегледат основно. Приспособявайте се — го посъветваха, — научете се да се приспособявате към обществото, в

което живеете. Но Норман Холандер отхвърли съвета, както преди това него го беше отхвърлил създаденият от същото общество Кораб.

След още една седмица той се нахвърли на един чиновник. И само положението му на пенсиониран Служител го предпази от сериозно наказание.

„Само че аз имах сериозни основания да постъпя така — спомняше си Холандер. — Когато го попитах защо ги няма другите Служители, по лицето на този тип се разля някаква лукава котешка усмивка... Тогава изпитах желание да го ударя по усмивката, за да я унищожа. Просто нямах сили да търпя!“

Ами последната седмица! Тя беше най-отвратителната. Той пиеше по цяла сутрин, а след това отиваше да се пързая. Един ден всичко едва не завърши трагично, тъй като пред колата притича ученичка. Опитвайки се да я спаси, той катастрофира. Взеха му колата. На него, който със собствените си ръце управляваше огромния Кораб в Космоса!

„Какво ме чака занапред? — питаше се Холандер. — Какво да правя сега? Аз никога няма да се примиря с тази смърт приживе. Ако не ме махнат оттук, в края на краищата ще убия някого. Който и да е. Защото за случилото се са виновни всички.“

Въздъхна и затвори очи, за да се скрие от ярките, мамещи звезди.

— Той е безнадежден — каза Дейвид Милър. — Като всички останали. Ние направихме всичко, което е по силите ни.

Доктор Барак сложи настрана папката с надпис „Холандер“ и се приближи до прозореца. Някъде долу, на дълбочина деветдесет етажа, се носеше транспортният поток.

— Аз го повиках — промълви той убито. — Той знае, че никога няма да може да се върне в Космоса. Но той знае и това, че тук, в нашия свят, той е вечен изгнаник. Ето каква цена плащат всички Служители. На Кораба е нужна деформирана психика, нормалният човек е неспособен да издържи. Може би ние някога ще успеем да изменим схемата. Но не и сега, този път.

— Значи вие се каните да го предадете? — попита Милър.

— А какво друго ми остава? Ако аз не го предам, той ще се провали, ще започне да буйства. Холандер е потенциален убиец.

— Но е и национален герой.

Барак кисело се усмихна.

— Както и всички преди него. Хората се отнасят към възникналия проблем с разбиране. Затова и беше създаден Пансионът на Служителите. Там такива като Холандер може би ще намерят покой. Само там и никъде другаде по света.

Милър кимна.

— Може би ще успеем да спасим следващия — каза той. — С всеки нов случай си пробиваме път напред. Остава да се надяваме, че следващия път Корабите няма да победят.

Барак не отвърна. Той, както преди, гледаше далечната лента на магистралата.

Холандер вървеше по дългия ярко осветен коридор и свободно размахваше ръце. При всеки размах чувстваше как пръстите му докосват уставните ленти на панталоните му. Колко добре беше отново да си в своята униформа! Усещането на добре ушита по раменете му куртка пораждаше чувството на увереност в собствените сили — чувство, което нито веднъж не се беше връщало в съзнанието му след кацането на родната планета. Той се наслаждаваше на потропването на токовете на обувките по мраморния, огледално лъскав под. Колко е хубаво, че все пак му върнаха униформата.

— Ето че пристигнахме, Норман — каза доктор Барак и посочи тежката врата. — Отсега нататък вие ще се намирате тук. Надявам се, ще можете да се убедите, че нищо не сме забравили.

— Благодаря — хладно произнесе Холандер. — Аз не се съмнявам в това. Довиждане, докторе.

— Довиждане, Норман.

Холандер влезе в специалната камера. Доктор Барак въздъхна тежко и се обърна на другата страна.

Холандер прекрачи прага на слабо осветения отсек и спря, като се облегна на вратата. В мекия полумрак лъхаше на желязо, алуминий и мед. Равномерно блещукаха скалите на уредите. „Господи, колко е хубаво тук!“ — помисли той, като пое дълбоко въздух и стисна юмруци. Стоеше в ласкавата привична тъмнина, затворил очи, а в

главата му кръжеше една-единствена мисъл: ето го моето място... ето на какво принадлежа безрезервно — телом и духом.

Аз, Норман Холандер. Служителят на Кораба.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 48/1989 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.